

- Avrupa'da 18. yüzyılda gelişen, önceki dönemlerin ön yargı ve ideolojilerinden uzak, bilgiye dayalı özgür ve akılcı düşünceyi temsil eden döneme Aydınlanma Çağı denir.
- Aydınlanma Çağının en önemli düşünürleri Fransız; Montesquieu (Montesku), Rousseau (Ruso), Voltaire (Volter) ve Diderot (Didero)'dur.
- 1789'da başlayan) Fransız İhtilali, kısa sürede ülke geneline yayıldı ve bir şiddet gösterisine dönüştü.
- Fransız İhtilali ile her milletin kendi bağımsız devletini kurma hakkına sahip olduğunun vurgulanması, milliyetçilik fikrinin yayılmasına ve imparatorlukların dağılma sürecine girmesine yol açtı.
- Üretim teknolojisinde yapılan önemli gelişmeler ve bunların üretime uygulanmasıyla Sanayi İnkılabının temelleri atıldı.
- Sanayileşen ülkeler ham maddeye ihtiyaç duydular ve ürettikleri malları satabilecekleri yeni pazar arayışına girdiler.
- Osmanlı Devleti, Rusya başta olmak üzere Avrupa devletlerinin saldırıları sonucu 19. yüzyıla önemli toprak kayıpları yaşayarak girmişti.
- Avrupa devletlerinin sömürgecilik yarışına karşı Osmanlı Devleti denge politikası izleyerek ayakta kalmaya çalışıyordu.
- Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik akımı, farklı milletleri bünyesinde barındıran Osmanlı Devletinin dağılma sürecine girmesine neden oldu.
- Devam eden dağılma süreci, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşında alınan ağır yenilgi sonrası 1878 yılında imzalanan Berlin Anlaşması ile hız kazandı.
- Osmanlı Devleti Kırım Savaşı (1853-1856) sırasında 1854'te İngiltere'den ilk kez dış borç alındı.
- Osmanlı borçlarını ödeyemez hale gelince 1881'de Avrupa Devletlerinin temsilcilerinden oluşan Düyun-u Umumiye (Genel Borçlar) İdaresi kuruldu.
- Avrupa devletlerinin Osmanlı Devletinin iç işlerine karışmalarına engel olmak ve devletin dağılmasını önlemek amacıyla 1839'da Tanzimat Fermanı (Gülhane Hatt-ı Hümayunu) ilan edildi.
- Osmanlı Devletinde ilk defa padişahın gücü üstünde kanun gücünün varlığı kabul edildi. 1856 yılında ise ,Islahat Fermanı ilan edilerek gayrimüslimlere verilen haklar genişletildi.
- Tanzimat Dönemi'nde ve sonrasında yapılan yenilikleri yeterli görmeyen bazı Osmanlı aydınları, Genç Osmanlılar (Jön Türkler) adıyla örgütlendi.
- Osmanlı Devletinin ilk anayasası Kanuni Esasi ilan edildi. Anayasaya göre Osmanlı Mebusan Meclisi açıldı.
- İttihat ve Terakki Cemiyetinin meşrutiyeti yeniden getirmek için yürüttüğü mücadele sonucunda 23 Temmuz 1908'de II. Meşrutiyet Dönemi başladı.
- 1909 yılının nisan ayında, meşrutiyet karşıtları İstanbul'da 31 Mart Vakası diye bilinen ayaklanmayı başlattı.
- Selanik'te kurulan Hareket Ordusu İstanbul'a gelerek 31 Mart İsyanını bastırdı.
- II. Abdülhamit meclis kararıyla tahtan indirilerek yerine V. Mehmet Reşat getirildi.

1. Avrupa Devletlerinin Güçlenmesini Sağlayan Gelişmeler:

- Coğrafi keşifler,
- Rönesans ve Reform hareketleri,
- Aydınlanma Çağı,
- Fransız İhtilali,
- Sanayi inkılabı,
- Sömürgecilik,

2. Fransız İhtilali'nin Nedenleri:

- Fransa'nın mutlak monarşi ile yönetilmesi,
- Uzun süren savaşlar sonunda ekonominin bozulması,
- Halktan ağır vergiler alınması,
- Fransa toplumunun sınıra ayrılması,
- Amerika'daki bağımsızlık ve demokrasi hareketlerinin etkisi,

3. Fransız İhtilali'nin Sonucunda Tüm Dünyaya Yayılan Fikirler:

- Eşitlik
- Adalet
- Özgürlük
- Milliyetçilik
- Demokrasi
- İnsan hakları

4. Fransız İhtilali'nin Yaşanmasında Etkili Olan Aydınlar:

- Jean Jacques Rousseau
- Voltaire
- Montesquieu
- Diderot

5. Sanayi Devrimi'nin Nedenleri:

- Rönesans ile başlayan bilgi birikiminin ve teknik gelişmelerin etkisi,
- Öğrenilen buhar gücünün makinelere aktarılması,
- Buhar makinesi, lokomotif ve buharlı gemi gibi buluşların ulaşım, iletişim ve ham madde kaynaklarına erişimi kolaylaştırması,

6. Sanayi Devrimi'nin Sonuçları:

- Küçük atölyeler kapandı, yerine fabrikalar açıldı.
- Seri üretime geçildi.
- Eşya fiyatları ucuzladı.
- Üretim geliri arttı.
- Ham madde ve pazar ihtiyacı arttı.
- Sömürgecilik hızlandı.
- Dünya Savaşı'na zemin hazırlandı.
- Fabrikalarda çalışan işçiler yeni bir toplumsal sınıf meydana getirdi.
- Sendikalar ortaya çıktı.
- Kentler ticaret merkezi hâline geldi.
- Köyden kente göç başladı.

7. 19. ve 20. Yüzyılda Avrupa Devletleri:

İttifak Devletleri:

- Almanya
- Avusturya – Macaristan
- İtalya

İtilaf Devletleri:

- İngiltere
- Fransa
- Rusya

Denge Politikası: Osmanlı Devleti'nin Avrupalı Devletlerin toprakları üzerinde sahip olduğu hakları kaybetmemek adına, bu devletlerin aralarındaki çıkar çatışmalarından yararlanarak varlığını sürdürme çabası.

8. Osmanlı Devleti'nin 20. Yüzyıl Başlarında Yer Aldığı Savaşlar:

- Trablusgarp Savaşı
- Balkan Savaşları
- Dünya Savaşı

9. Osmanlı Devleti'nde Dağılmayı Önlemek Amacıyla Ortaya Atılan Fikir Akımları:

- Osmanlıcılık
- İslamcılık
- Türkçülük
- Baticılık

10. Osmanlı Devleti'nde Demokratikleşme Hareketleri:

- Senedi İttifak
- Tanzimat Fermanı
- İslahat Fermanı ve II. Meşrutiyet